

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Харківський національний університет внутрішніх справ

Сумська філія

Кафедра юридичних дисциплін

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

**навчальної дисципліни «Організація роботи органів юстиції»
вибіркових компонент
освітньої програми першого(бакалаврського) рівня вищої освіти**

262 Правоохоронна діяльність (правоохоронна діяльність)

за темою: «Система установ юстиції. Загальна характеристика»

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 29.08.23 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою Сумської філії
Протокол від 29.08.23 № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29.08.23 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ (Протокол № 1 від 29.08.23)

Розробник: доцент кафедри юридичних дисциплін Сумської філії ХНУВС, канд. юрид. наук, доцент Маркова О. О.

Рецензенти:

1. Завідувач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент Панасюк О. В.

План лекції

1. Структура територіальних органів юстиції України та їх роль у забезпеченні прав та законних інтересів особи і громадянина.
2. Державна виконавча служба: структура, завдання, повноваження.

Рекомендована література:

Основна література:

1. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. ст. 141. (зі змінами від 01.01.2020, підстава - 27-IX)
2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 31. Ст. 545. (зі з мінами від 05.08.2021, підстава - 1629-IX)
3. Наказ Міністерства юстиції України від 22.10.2018 № 3284/5 “Про затвердження Порядку здійснення контролю за діяльністю працівників органів державної виконавчої служби, приватних виконавців”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1440-16>
4. Наказ Міністерства юстиції України від 25.10.2016 № 3053/5 “Про затвердження Порядку допуску до професії приватного виконавця”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1445-16#Text>
5. Наказ Міністерства юстиції України від 05.08.2016 № 2431/5 “Про затвердження Порядку формування і ведення Єдиного реєстру приватних виконавців України”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1125-16#Text>
6. Наказ Міністерства юстиції України від 21.10.2016 № 3005/5 “Про затвердження Спеціальних вимог до рівня професійної компетентності державних виконавців та керівників органів державної виконавчої служби” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1441-16#Text>

Додаткова література:

1. Битяка Ю. П. Адміністративне право : підручник. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Х. : Право, 2010. 624 с.
2. Галуцько В., Армаш Н., Басс В Адміністративне право України. Повний курс : підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 444 с.
3. Бурбика М. М., Солонар А. В., Янішевська К. Д. Адміністративне право України : навч. посіб. Сум. держ. ун-т. Суми : Мрія, 2015. 357 с.
5. Ківалов С. В. Біла Л. Р. Адміністративне право України : навч.-метод. посіб. Одеська національна юридична академія. Вид 2-ге, перероб. і доп. Юридична література, 2010. 312 с.
6. Коломоець Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 575 с.
7. Галуцько В., Правоторової О.. Адміністративне право України. Повний курс: підручник. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.
8. Бородін І.Л. Адміністративне право України : підручник; Нац. авіац. ун-т. Київ: Правова єдність: Алерта, 2019. 547 с.

9. Дараганова Н. В. Адміністративне право України : навч. посіб. Київ, 2013. 271 с.

1. Структура територіальних органів юстиції України та їх роль у забезпеченні прав та законних інтересів особи і громадянина.

Головні управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, в областях, містах Києві та Севастополі підпорядковуються Міністерству юстиції України та є його територіальними органами.

Головне управління юстиції у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, наказами Мін'юсту, іншими актами законодавства.

Основними завданнями головного управління юстиції є:

☐ реалізація державної правової політики, державної політики з питань банкрутства, забезпечення реалізації державної політики у сферах організації примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), державної реєстрації актів цивільного стану, державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців, реєстрації (легалізації) об'єднань громадян, інших громадських формувань, статутів, друкованих засобів масової інформації та інформаційних агентств як суб'єктів інформаційної діяльності;

☐ внесення на розгляд Мін'юсту, Державної реєстраційної служби (далі - Укрдержреєстр) та Державної виконавчої служби України (далі - ДВС) пропозицій щодо формування та реалізації політики у зазначених сферах;

☐ забезпечення роботи нотаріату;

☐ експертне забезпечення правосуддя;

☐ протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму (щодо нотаріусів, адвокатів та інших осіб, які надають юридичні послуги);

☐ здійснення в межах повноважень міжнародно-правового співробітництва.

Головне управління юстиції відповідно до покладених на нього завдань:

☐ узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його повноважень, готує пропозиції щодо його вдосконалення та подає їх на розгляд Мін'юсту, ДВС та Укрдержреєстру;

☐ підтримує тексти актів законодавства у контрольному стані, веде їх облік та здійснює зберігання;

☐ здійснює узагальнення роботи з питань систематизації законодавства підвідомчих органів та установ юстиції, надає їм практичну та методичну допомогу з цих питань;

- ☐ координує діяльність територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій з питань систематизації законодавства, перевіряє стан такої діяльності, надає рекомендації щодо її поліпшення і вносить пропозиції про усунення виявлених недоліків;
- ☐ бере участь у формуванні Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів;
- ☐ забезпечує доступ до публічної інформації;
- ☐ формує локальні реєстри Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі за контрактом, та Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на тимчасовій основі на підставі договору, а також розглядає пропозиції центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про виключення таких адвокатів з локальних реєстрів відповідно до закону.

Районні, районні у містах, міські (міст обласного значення), міськрайонні, міжрайонні управління юстиції є територіальними органами Міністерства юстиції України.

Управління юстиції підпорядковуються Мін'юсту та безпосередньо Головним управлінням юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі.

Управління юстиції у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства юстиції України та іншими актами законодавства України, а також наказами головних управлінь юстиції.

Основними завданнями управління юстиції є:

- ☐ реалізація державної правової політики, а також забезпечення реалізації державної політики у сферах реєстрації (легалізації) об'єднань громадян, інших громадських формувань, статутів, організації примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), державної реєстрації актів цивільного стану, державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців;
- ☐ експертне забезпечення правосуддя;
- ☐ забезпечення роботи нотаріату;
- ☐ здійснення в межах повноважень міжнародно-правового співробітництва.

Управління юстиції відповідно до покладених на нього завдань:

- ☐ узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його повноважень, готує пропозиції щодо його вдосконалення та подає їх на розгляд головних управлінь юстиції;

- бере участь у розвитку системи правової інформації;
- підтримує тексти актів законодавства у контрольному стані, веде їх облік та здійснює зберігання; доводить інформацію про збірники актів законодавства, що видаються Мін'юстом, та про доступ до Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів до відома органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та громадян;
- координує діяльність територіальних органів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій з питань систематизації законодавства, перевіряє стан такої діяльності, надає рекомендації щодо її поліпшення і вносить пропозиції про усунення виявлених недоліків;
- координує діяльність територіальних органів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, а також державних підприємств, установ, організацій та державних господарських об'єднань, навчальних закладів з питань правової освіти населення, перевіряє стан їх діяльності із зазначених питань, надає їм необхідну методичну допомогу, консультує їх з питань підготовки навчально-тематичних планів, програм, посібників, визначення форм і методів правового навчання; дає рекомендації щодо його вдосконалення; бере участь у проведенні семінарів, конференцій, олімпіад, конкурсів та інших навчально-методичних заходів.

2. Державна виконавча служба: структура, завдання, повноваження.

Державна виконавча служба України (ДВС України) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра юстиції України, входить до системи органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики у сфері організації примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб) (далі - виконання рішень) відповідно до законів.

ДВС України у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства юстиції України, іншими актами законодавства України, дорученнями Президента України та Міністра юстиції України.

Основними завданнями ДВС України є:

- 1) реалізація державної політики у сфері організації примусового виконання рішень;
- 2) внесення пропозицій щодо формування державної політики у сфері виконання рішень;
- 3) забезпечення своєчасного, повного і неупередженого виконання рішень у порядку, встановленому законодавством;
- 4) здійснення освітньо-роз'яснювальної роботи з питань виконання рішень.

Органами державної виконавчої служби є:

Департамент державної виконавчої служби Міністерства юстиції України, до складу якого входить відділ примусового виконання рішень;
управління державної виконавчої служби Головного управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головних управлінь юстиції в областях, містах Києві та Севастополі, до складу яких входять відділи примусового виконання рішень;
районні, районні у містах, міські (міст обласного значення), міськрайонні відділи державної виконавчої служби відповідних управлінь юстиції.

ДВС України відповідно до покладених на неї завдань:

- 1) організовує у межах своїх повноважень виконання Конституції та законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, додержання прав і свобод людини та громадянина, здійснює контроль за їх реалізацією;
- 2) узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до її компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів міністерств та в установленому порядку подає їх Міністру юстиції України;
- 3) забезпечує здійснення державними виконавцями заходів примусового виконання рішень, передбачених законами;
- 4) забезпечує доступ державних виконавців до баз даних і реєстрів, у тому числі електронних, що містять інформацію про боржників, їхнє майно та кошти;
- 5) забезпечує ведення Єдиного державного реєстру виконавчих проваджень;
- 6) здійснює державний нагляд та контроль за додержанням законодавства про виконавче провадження, правильністю, своєчасністю та повнотою вчинення виконавчих дій державними виконавцями;
- 7) здійснює аналітичне, інформаційне та методологічне забезпечення роботи структурних підрозділів територіальних органів Мін'юсту України, що забезпечують реалізацію повноважень ДВС України;
- 8) організовує ведення обліково-статистичної звітності та аналізує стан виконання рішень державними виконавцями;
- 9) надає роз'яснення та рекомендації державним виконавцям з питань примусового виконання рішень;
- 10) організовує розгляд звернень громадян та юридичних осіб з питань, пов'язаних із діяльністю ДВС України, структурних підрозділів територіальних органів Мін'юсту України, що забезпечують реалізацію повноважень ДВС України;
- 11) організовує освітньо-роз'яснювальну роботу, в тому числі в засобах масової інформації, з питань, що стосуються виконання її завдань;
- 12) здійснює інші повноваження на основі та на виконання Конституції та законів України, актів Президента України і Кабінету Міністрів України.

Компетенція органів державної виконавчої служби з організації діяльності державної виконавчої служби

Міністерство юстиції України через Департамент державної виконавчої служби Міністерства юстиції України здійснює керівництво органами державної виконавчої служби та контроль за їх діяльністю, добір кадрів, методичне керівництво діяльністю державних виконавців, підвищення їх професійного рівня, фінансове і матеріально-технічне забезпечення органів державної виконавчої служби, розглядає скарги на дії державних виконавців, організовує виконання рішень відповідно до закону, надає роз'яснення та рекомендації щодо виконання державними виконавцями рішень у порядку, встановленому законом.